

ЫСЫК-КӨЛДӨ ЖАШЫЛ ЭКОНОМИКА ПРИНЦИПТЕРИН ЖАЙЫЛТАБЫЗ!

Айыл чарбасы – аймак экономикасынын булагы жана Ысык-Көл облусунун дээрлик ар бир бүлөсүнүн бакубаттуулугунун өтө маанилүү аспекти. Компания агросектордун жергиликтүү тургундар үчүн канчалык мааниге ээ экендигин түшүнүп, бир топ жылдан бери жергиликтүү фермерлерди жаңы технологиялар жана айдоолорду сугаруунун жаңы ыкмалары менен тааныштырып, колдоп келет.

Компания тарткан кеңешчилер бардык кызыкдар фермерлерди күнөскана куруп, аларда түркүн өсүмдүктөрдү өстүрүүгө окутууда. Компания өз ресурстарын багыттаган жергиликтүү жамаат үчүн абдан олуттуу багыттардын бири – облус илинин көбү алектенген айыл чарбасынын өндүрүмдүүлүгүн жана кирешелүүлүгүн жогорулатуу. (нужно перевести согласно русскому варианту)

Бул чыгарылышта:

- Кажысай айылындагы балдар үйүндө күнөскана курулду
- Кажысай айылында тамчылатып сугаруу өнүгүүдө
- Балыкчыда айыл чарба продукциясын кайра иштетүү боюнча жаңы технологиясы
- «Кумтөрдүн», айыл-чарбасын өнүктүрүүгө кошкон салымы
- «Кумтөрдөгү» калдыктарды башкаруу

КАЖЫСАЙ АЙЫЛЫНДАГЫ БАЛДАР ҮЙҮНДӨ КҮНӨСКАНА КУРУЛДУ

Өткөн жума күнү Тоң районунун Кажысай айылындагы “Хадича” балдар үйүндө «Кумтөр Голд Компани» каржылаган «Карагат +» долбоорунун алкагында курулган күнөскананын расмий ачылышы болду. Ачылыш аземине балдар үйүнүн кызматкерлери, тарбиялануучулар жана “Кумтөр” компаниясынын өкүлдөрү катышышты.

168 чарчы метр аянты бар туннельдик күнөскананы бир нече ай аралыгында тургузушту. Анын наркы 650 000 сомдон ашуунду түздү. Долбоордун

алкагында балдар үйүнүн жамааты үчүн сугат жана жылытуу системасын пайдалануу, ошондой эле элект жабдууну пайдалануу боюнча бир катар окутуу тренингдеринин каралган.

Балдар үйүнүн аймагында регион үчүн инновациялык күнөскана куруунун максаты – азыркы учурдагы 40тай тарбиялануучуга жыл бою экологиялык таза жашылчалар менен тамактануу мүмкүнчүлүгүн берүү, ошондой эле мекемени кошумча каржы булагы менен камсыз кылуу. Буга чейин компания долбоордун алкагында тарбиялануучуларынын саны 100 балага жеткен Ак-Суу балдар үйүндө да күнөскана орноткон.

«Ысык-Көл облусунда күнөскана чарбачылыгын өнүктүрүү долбооруна компания бир катар социалдык объектилерди камтыган, анда “Хадича” балдар үйү да бар. Балдар үйүнүн

тарбиялануучулары жыл бою жаңы жашылча-жемиштер менен камсыз болуп, администрация күнөскананы үзгүлтүксүз иштөөсү үчүн бардык зарыл билимдерди жана көндүмдөрдү ала турганына ишенем», - деп белгиледи «Кумтөр Голд Компанинин» Туруктуу өнүктүрүү боюнча директору Актилек Түнгатаров.

«Биз түзүлгөн шарттар үчүн ыраазыбыз. Күнөскана кыш мезгилинде бюджетти олуттуу үнөмдөөгө мүмкүндүк берет. Азырынча биз бадыраң гана отургуздук, бир аз убакыттан кийин помидор жана жашылча тигип көрөбүз. Баарын адистердин байкоосу алдында гана жасайбыз жана алардын кеңештерин карманабыз», - деп директор Күлүшкан Акматова билдирди.

ТОҢ РАЙОНУНУН КАЖЫСАЙ АЙЫЛЫНДА ТАМЧЫЛАТЫП СУГАРУУ ӨНҮГҮҮДӨ

Тоң районунун Кажысай айылында жаштар уюму «Кумтөр» компаниясынын колдоосу менен коомдук парктагы бактарды тамчылатып сугаруу системасын өнүктүрүүдө. Зарыл жабдууларды жана материалдарды сатып алууга компаниянын салымы 60 000 сомду түздү.

2013-жылы компания аянты 3,5 га. түзгөн паркты курчоого да каражат бөлгөн. Жаштардын ою боюнча, парк көлөкөдө сейилдөөчү гана жай болбостон, биринчи түшүмдү чогулткандан кийин жергиликтүү бюджетке пайда да алып келмекчи. Азырынчаболсо жаштар жаңы отургузулган көчөттөрдү сугаруу менен алектенишүүдө жана болочок алма жана алмурут багын тамчылатып сугаруунун натыйжалуулугуна жетине албай жатышат.

Тамчылатып сугарууну Кажысайда «Тоң Финанс» микрокредиттик агенттиктин кардары Сабыр Алишеров да жайылтууда. Кредитти фермер

10% жылдык үстөк менен алган. Пенсионер 1 га. аянтка карагат, алча, өрүк жана алма отургузган.

«Өсүмдүктөрдү тамчылатып сугаруу жабдуусу ар бир бак, огород же дача ээсине пайдалуу, буга өзүм ынандым. Ал багабандарга жумшалуучу ресурстарды үнөмдөөгө мүмкүнчүлүк да берет, сугатты кылдат жана так жөндөөгө жана эң башкысы, өсүмдүктөрдүн жакшы жана текши өсүшү менен түшүмдүүлүгүн арттырат. Мен өндүргөнүмдү дүңүнөн өткөрөм жана бул мен үчүн маанилүү көрсөткүчтөрдүн бири», - дейт багбан.

««Кумтөр» компаниясы үчүн Ысык-Көл облусун өнүктүрүү боюнча демилгелерибиздин жана

долбоорлорубуздун туруктуу болгону маанилүү. Ресурстарды облус үчүн туруктуу жана ошол эле убакта инновациялык долбоорлорго салуу эки эсе жагымдуу. Фермерлердин айыл чарбасында колдонулчу жаңы натыйжалуу технологияларга окутулганы, өзгөчө алар суу ресурстарын сарамжал пайдаланууга багыт алганы маанилүү. Коомдук паркта тамчылатып сугаруу системасын киргизүү жергиликтүү калктын сугаттын рационалдуу жана натыйжалуу методдоруна кызыгуусуна түрткү берет деп ишенем», - деп белгиледи «Кумтөр Голд Компанинин» Туруктуу өнүктүрүү боюнча директору Актилек Түнгатаров.

БАЛЫКЧЫДА АЙЫЛ ЧАРБА ПРОДУКЦИЯСЫН КАЙРА ИШТЕТҮҮ БОЮНЧА ЖАҢЫ ТЕХНОЛОГИЯСЫ

«Кумтөр Голд Компани» Балыкчы шаарынын мэриясынын колдоосу менен «Некст мууну» жаштар уюмунун пайдалануусуна кургатуучу камера берди. Жабдуу жергиликтүү компаниянын жаштар уюмдарынын жана жамааттардын көмөгү менен Ысык-Көл областынын Тоң жана Жети-Өгүз райондорунда жүзөгө ашырылып жаткан сынамык долбоордун алкактарында берилди.

Балыкчы шаарынын жаштары кургатуучу камеранын потенциалын жаңы өздөштүрө баштаганда эле, камеранын мөмө-жемиштерди кургатуу гана эмес, көпчүлүк жакшы көргөн тамак - курутту жасоо үчүн да мүмкүнчүлүгүн аныкташты.

«Поколение Некст» коомдук бирикмесинин мүчөсү Тилек Өмүрбеков колдоосу үчүн «Кумтөр»

компаниясына ыраазычылык билдирип, мындай жабдуу менен жаштар уюму кошумча киреше алып, жаңы долбоорлорго жумшай алмакчы.

Областта азыркы учурда мындай 5 кургатуучу камера бар. Жеткирүүнү, кошууну жана орнотууну кошо алганда, мындай бир кайра жабдылган контейнердин наркы 440 миң сомдой.

Кургатуучу камеранын технологиясы Швейцариядан келишкен адистер тарабынан иштелип чыккан. Ага база катарында 20 тонналык контейнер алынат, зарыл жабдуулар орнотулгандан кийин аны менен мөмө-жемиштерди, ошондой эле этти да кайра иштетүүгө болот. Жабдуунун иши контейнердин ичиндеги аба күн кабылдагычынын

эсебинен ысытылгандыгында, а абанын циркуляциясы вентиляторлор менен камсыз кылынгандыгында турат.

0800 223 23 23

www.kumtor.kg

info@kumtor.com

«Кумтөрдүн» Ысык-Көл аймагынын айыл-чарбасын өнүктүрүүгө кошкон салымы

10 пайыздуу үстөк менен
кредиттер
берилет

2015 жылы, 48 иш күнү жана 173 545 АКШ доллары, суу сактагыч тазалоого жумшалган

48

8 киши, күнөскана курууга кредит алган

8

615

2013 жылдан бери 6 000 га суу инфратүзүмдөрүн калыбына келтирүүгө 615 000 АКШ доллары сарпталган

Кампа курууну көздөгөн 7 дыйканга кредит берилген (учурда, бул кампаларда 150 тоннага жакын жашылча-жемиш сакталат)

7

Жалпы баасы \$362 000 жеткен

жабдуулар
белек катары берилди

айыл-чарба техникасынын ар түрдүү элементтери

6

үрөн сепкич

6

3

«Нива» комбайны

6

соко

«Беларусь» трактору

20

Жергиликтүү дыйкандардан мөмө-жемиш жана жер-жемиштерди алуу үчүн 20 кабыл алуу жайы ачылган

44

амчылатып сугаруу боюнча 44 демонстрациялык аянт негизделген (2013 жылдан бери 1 689 дыйканды окутуу үчүн колдонулган)

28

уукка чыдамдуу жана мол түшүмдүү жер-жемиштердин 28 000 көчөтү дыйкандарга берилген

7

7 000 жер-жемиш көчөтү 6 жергиликтүү питомниктен өстүрүлгөн

26

26 тонна жогорку сапаттагы картофель үрөнү (Жети-Өгүз районунун аз камсыз болгон үй-бүлөөлөрүнө берилген)

11

11 демонстрациялык күнөскана (2013 жылдан бери 489 дыйканды окутуу үчүн колдонулган)

КӨЧӨТ
берилди

Тейлөө кызматы берилген же жаңыдан курулган
инфратүзүм

Барскоон айылында, тегеректеги айылдардын айыл-чарба техникасын оңдоо үчүн, атайын техникалык тейлөө станциясы ачылган

1

ООР ТЕХНИКАНЫ ОҢДОО ЖАЙЫ

окутуу
өткөрүлдү

Жыйынтык

«Карагат+» долбоору иштеп баштаган 2013 жылдан бери жергиликтүү өндүрүшчүлөр менен жер-жемиш жана мөмө-жемиштерди берүү боюнча 27 келишим түзүлгөн

2013-2015 жылдары арасында суу инфратүзүмдөрүн калыбына келтирүү долбоорлору

	«Кумтор» үмтөрдүн салымы	Тазаланган көлөм (1 000 м³)	Учурда суугарылган жер (га)	Суу менен камсыз болгон адамдардын саны
2015	\$90 000	Төрт-Күл 118	1 127	3 115
	1 450 л дизель майы	Эшперов 3	687	595
		Дархан 36	304	1 950
	\$83 545	Кызыл Суу 43,5	1 062	240
		Саруу 27	270	150
2014	\$242 000	Светлая поляна 30*	1 500	2 700
		Кабак жана Чырак насос оңдолду		3 390
2013	\$200 000	Ак-Дөбө 25*	467	1 912
		Липенка 14*	720	1 500

*Суткалык жөнгө салуу бассейнинин тазалангандан кийинки көлөмү

«КУМТӨРДӨГҮ» КАЛДЫКТАРДЫ БАШКАРУУ

Эң ири масштабдуу тоо-кен өнөр жайы болуп саналган «Кумтөр» калдыктарды утилизациялоонун маанисин жакшы түшүнөт жана бул өңүттөн алганда калдыктарды башкарууну камтыган, материалдарды пайдаланууну жана иштин жумушчулар үчүн коопсуз болгон ыкмаларын камтыган өндүрүш инструкцияларынын негизинде иш алып барат. Биз дайыма калдыктарды башкаруубузду оптимизациялоого умтулабыз жана буга байланыштуу катуу калдыктарды башкаруу боюнча эң мыкты эл аралык өндүрүштөрдүн тажрыйбасына ылайык келген комплекстүү план иштелип чыккан. Азыркы учурда калдыктарды башкаруунун эффективдүүлүгүн өздөштүрүп, калдыктардын пайда болуу деңгээлин азайтуунун үстүндө биринчи кезекте көрүлө турган чаралар боюнча активдүү иш жүргүзүлүп келет.

Бул калдыктардын пайда болуу көлөмүн азайтууну, кайрадан пайдаланууну жана өндүрүштүн максатында калдыктарды кайрадан иштетүүнү, аны менен катар бөлүп сорттоо ыкмаларын жана дагы өндүрүш калдыктарын чогултууну камтыйт.

КАЛДЫКТЫН НЕГИЗГИ ТҮРҮ

Биздин ишибиздин жыйынтыгында бир канча түрдөгү калдыктар чыгат. Булар – турмуш-тиричилик калдыктары, өндүрүш калдыктары жана дагы зыяндуу калдыктар. Турмуш тиричилик калдыктары жумуш лагеринде жана дагы кеңселерде пайдаланылган тамак-аштын калдыктары жана кагаздар. Өндүрүш калдыктары пластикалык контейнерлерди, жыгач, металлолом, иштетилген май жана суюктуктар, дөңгөлөктөрдү камтыйт. Биздин калдыктарыбыздын эң зыяндуу түрү - цианиддин оролгон тыштары, батарейкалар, медициналык калдыктар, аны менен катар колдонуу мөөнөтү өтүп кеткен реагенттер.

КАЛДЫКТАРДЫ ЖАЙГАШТЫРУУ

2014-жылдын аягында иш жүрүп жаткан жерде катуу турмуш-тиричилик калдыктарын, токсиндик калдыктарды жайгаштыруучу жаңы полигондордун жана дагы иштетилген майларды убактылуу сактоочу түйүндөрдүн курулуш иштери аяктаган. 2015-жылдын

май айында бул полигондор өкмөт тарабынан бекитилип берилген. Дизайн жана курулуш инженериянын заманбап стандарттарын эске алуу менен, аны менен катар курчап турган чөйрөнү коргоо боюнча мамлекеттик мыйзамдын талаптарынын негизинде жасалган. Туура иштелип чыккан жана дагы бардык жактан жабдылган полигондор калдыктардын курчап турган чөйрөгө тийгизген таасирин азайтат.

КАЛДЫКТАРДЫ ИШЕНИМДҮҮ ӨНӨКТӨШТӨР МЕНЕН КАЙРА ИШТЕТҮҮ

Биз жергиликтүү өнөктөштөр менен биргеликте металлоломду, иштетилген майды жана дагы жыгачтарды 100% кайра иштетебиз.

Металлолом жана иштетилген май сыяктуу калдыктар келишимдин негизинде үчүнчү тараптарга берилет. Таза жыгач КГКнын дергиликтүү кеңселери аркылуу жергиликтүү коомчулукка бөлүштүрүлөт. Кайра иштетүүгө же пайдаланууга боло турган калдыктар убактылуу рудникте сакталат. Биз өндүрүштө колдонулган дөңгөлөктөрдү кайра иштетүү боюнча өнөктөштөрдү табуу үчүн кеңири иликтөө жүргүздүк, жана Балыкчыдан дөңгөлөктөрдү кайра иштетүүчү чакан завод таптык. Биздин сүйлөшүүлөр 2014-жылы жылы бою уланып, 2015-жылы биздин иштеткен дөңгөлөктөрүбүздүн бир бөлүгүн кайра иштетип башташты.

2014-жылы жергиликтүү подрядчиктердин жардамы менен өзүбүздүн металлолом, аккумулятор, иштетилген май жана жыгачтарыбызды 100% кайра иштете алдык. Металлолом өндүрүштө колдонулчу майдалагыч шарларды жасоо үчүн жергиликтүү «Вулкан-Плюс» ишканасы тарабынан кайра иштетилет. «Вулкан-Плюс» ишканасы башынан эле майдалагыч шарларды чыгарчу экен, бирок кичинекей өлчөмдөгү шарлар

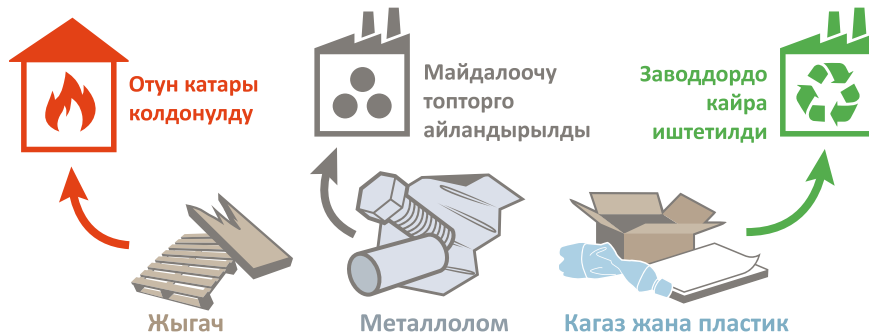
өндүрүлчү, бирок 2014-жылдан тарта алар алтын бөлүп алуучу фабрикага керектүү болгон бардык өлчөмдөрдөгү майдалагыч шарларды чыгарып жатышат, муну менен алар 120 адамды жумуш менен камсыз кылып жана «Кумтөрдүн» бардык муктаждыктарын орундатууда.

Өткөн жылы компания жумушчулардын иштөө күндөрүнүн жүгүртмөсүнүн электрондук системасын ишке киргизди. Муну менен жүгүртмөнү жазып чыгууга жана бекитүүгө кеткен убакытты жана дагы кагаздарды үнөмдөй алды. Бул жаңы система компанияга жыл сайын А4 форматындагы 48 000ден ашык баракты үнөмдөөгө мүмкүндүк берет.

Жыл сайын «Кумтөр» бардык жыгач калдыктарын жергиликтүү коомчулукка кышкыга жагуу үчүн таратып берет. Өткөн жылы 22 жүк ташуучу машине отун аз камсыз болгон үйбүлөлөргө, бейөкмөт уюмдарына, мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды баккандарга, коомдук мончолорго жана дагы Балыкчы шаарынын, Тоң жана Жети-Өгүз райондорунун айрым мектептерине жеткизилип берилди.

Биздин компаниянын демилгесин көрсөтүп жаткан дагы башка долбоор – бул калдыктарды кайра иштетүү боюнча жергиликтүү эки компания менен өнөктөш болуу. Биринчиси, «ЭкоБокс» кагаз калдыктарын КГКнын бардык кеңселеринен жана дагы Ысык-Көл облусундагы маалымат борборлорунан чогултат. Экинчи өнөктөш, пластикалык калдыктарды кайрадан иштеткен коомдук фонд дагы КГКнын кеңселеринде пластик калдыктарын салуу үчүн атайын урналарды орноткон.

Өнөктөштөрүбүз менен чогуу «Кумтөр» компаниянын калдыктарын башкарууну гана мыктылабастан, жумушчуларыбыздын, алардын досторунун, андан дагы кеңири коомчулукка таштандыларды бөлүп таштоо идеясын жайылтат.

БИШКЕК КЕҢСЕСИ
24 Ибраимов көч., 10-чу кабат, 720031
Кабылдама: 0312 90-07-07

БАЛЫКЧЫ МААЛЫМАТ БОРБОРУ
374 А Фрунзе көч., Телефон: 03944 4-00-13

КАРАКОЛДОГУ РЕГИОНАЛДЫК КЕҢСЕСИ
1 Г Карасаев көч.,
Телефон: 03922 4-39-04

ЖЕТИ-ӨГҮЗ МААЛЫМАТ БОРБОРУ
Раймамадминистрациясы, КЫЗЫЛ-СУУ

ТОҢ МААЛЫМАТ БОРБОРУ
Райондук мамлекеттик
администрациясынын имараты
(Акимучилик), 2-чи кабат,
БӨКӨНБАЕВ